

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
« ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАН УКРАЇНИ»
(ДНУ «ЦІМТ НАН України»)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Хірургія»

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	I2 Медицина
Назва освітньо-наукової програми	Медицина: Хірургія
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Обсяг освітньої компоненти	270 год, 9 кредитів ЄКТС Лекції – 40годин Практичні заняття – 150 години Самостійна робота – 80 годин
Підсумковий контроль	Екзамен

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни

Дисципліна спрямована на підготовку сучасного високопрофесійного лікаря-науковця з хірургії, який повинен вміти виконувати діагностичні процедури та інтерпретувати результати сучасних методів дослідження, здійснювати окремі лабораторні та інструментальні дослідження самостійно в межах наукової роботи; аналізувати інформацію про розвиток і перебіг захворювання; застосовувати сучасні методи обстеження хворого, застосовувати медичні інформаційні технології та медичну літературу у діагностиці та лікуванні хірургічних захворювань у дорослих; проводити патентно-інформаційний пошук з обраної наукової теми, дослідження у вітчизняних та закордонних джерелах, наукометричних базах; проводити критичний аналіз сучасних даних, розробку і синтез нових ідей з актуальних проблем хірургії; формулювати мету та наукові завдання з обраної наукової теми; розробляти дизайн дослідження; вибирати методи наукового дослідження, адекватні поставленим меті та завданням; презентувати

отримані дані у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівнях; впроваджувати досягнення науки і техніки у клінічну практику

Мета та завдання дисципліни

Формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здатність оцінювати свій професійний та науковий рівень, регулярно підвищувати фахову компетентність, ефективно використовувати набуті знання, вміння і навички; здійснювати активний пошук нового досвіду і визначати його цінність; креативність, здатність до саморозвитку, самоаналізу; вміння вирішувати ту чи іншу проблему

Компетентності, формуванню яких сприяє освітня компонента

ЗК1 Здатність до:

- абстрактного мислення, синтезу, аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань;
- проектування і здійснення комплексних досліджень, на основі системного наукового світогляду з використанням основних універсальних методологічних принципів та знань в області історії і філософії науки;
- проведення оцінювання результатів наукових досліджень з використанням знань та умінь у галузі медичної статистики;
- самостійного проведення наукового та патентного пошуку;
- здійснення усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження;
- здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності.

ЗК5 Здатність до організації роботи колективу в розв'язанні актуальних проблем спеціальності, працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей.

ЗК6 Здатність використовувати:

- закони та категорії діалектики, основні закони історії та філософії наукових досліджень, професійно вживати загальні методи пізнання: аналізу та синтезу; індукції та дедукції; закони формальної та діалектичної логіки;
- закони та категорії медичної етики під час планування та проведення наукового дослідження;
- використовувати правила академічної доброчесності під час планування, проведення та аналізу результатів наукового дослідження, що унеможлиблюють та запобігають проявам академічного плагіату.

ЗК8 Здатність:

- працювати автономно, критично оцінювати та забезпечувати

якість виконаних робіт, планувати та вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;

– до критичного аналізу та креативного синтезу нових ідей на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

– генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9 Дотримання лікарської етики, біоетики та академічної доброчесності, здатність слідувати етичним нормам у професійній діяльності, під час планування та проведення наукових досліджень та діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

СК1 Здатність:

– виконувати оригінальні дослідження в медицині стосовно різних груп населення та досягати наукових результатів, що створюють нові знання, із звертанням особливої уваги до актуальних задач/проблем та використанням новітніх наукових технологій;

– планувати проведення клінічного та експериментального дослідження, обирати сучасні методологічні підходи до оцінки результатів, здійснювати статистичний аналіз результатів;

– здійснювати аналіз наукової літератури (вітчизняної та зарубіжної), створювати та оформляти огляд літератури (метааналіз);

проводити аналіз результатів наукових досліджень та оформляти їх у вигляді наукової публікації/виступу українською та англійською мовами.

СК2 Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.

СК3 Здатність відокремлювати структурні елементи, що складають теоретичну та емпіричну основу системи знань зі спеціальності І2 «Медицина».

СК5 Здатність володіти сучасними методами наукового дослідження, обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проєкту (дослідження).

СК6 Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.

СК7 Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.

СК8 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англійські наукові тексти за напрямом досліджень.

СК12 Здатність адекватно застосовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності

Результати навчання

ПРН01 Проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей та на цій основі формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.

ПРН02 Володіти ґрунтовними, передовими концептуальними знаннями предметної галузі, мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, для здійснення науково-дослідницької, освітньої та професійної діяльності.

ПРН06 Ініціювати, організовувати та проводити комплексні наукові дослідження, коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності та впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільну діяльність.

ПРН08 Здатність підготувати та успішно захистити дисертаційну роботу в галузі медицини на основі власних досліджень, а також використовувати (та визнати) результати роботи інших членів наукової групи.

ПРН11 Здатність до використання набутих умінь у передовій професійній практиці та викладацькій діяльності в галузі медицини за допомогою оригінальних досліджень та прогресивних учень.

ПРН13 Формування системи знань з спеціальності І2 «Медицина», використовуючи унікальні дані, обґрунтовані рішення, нові інтерпретації, інноваційні методи.

ПРН14 Вміння на теоретичному рівні генерувати ідеї, гіпотези наукового дослідження, розробляти доказову базу, визначати закономірності в медицині.

ПРН17 Вміння застосовувати знання, отримані та відібрані в ході експериментальних досліджень і практичної діяльності в галузі медицини, для визначення ефективності, систематизації, узагальнення та пояснення.

ПРН18 Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати співробітників та рухатися до спільної мети.

ПРН19 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації, самовдосконалення та професійного росту.

ПРН20 Володіти навичками повної автономності під час реалізації індивідуальних наукових проектів

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва модулю

Зміст модулю

Змістовий модуль 1. Абдомінальна хірургія. Проктологія

Тема 1.1. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки.

Ускладнення виразкової хвороби: перфорація, кровотеча, стеноз, пенетрація, малігнізація, внутрішні фістули, показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Лапароскопічні операції.

Тема 1.2. Гостра непрохідність кишок.

Злукова хвороба. Сучасні погляди на причини злукоутворення та його попередження. Особливості втручання при злуковій непрохідності. Тромбоз і емболія судин брижі кишок.

Тема 1.3. Гострий апендицит.

Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.

Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Лапароскопічна апендектомія.

Тема 1.4. Хірургічні захворювання печінки.

Кісти (непаразитарні та паразитарні) печінки. Лапароскопічні операції. Абсцеси печінки. Мінінвазивні операції.

Тема 1.5. Хірургічні захворювання жовчних шляхів.

Жовчнокам'яна хвороба та її ускладнення. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики і лікування

Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску; ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні). Лапароскопічні та мініінвазивні операції. Гострий холецистит. Хронічний (калькульозний і безкам'яний) холецистит. Лапароскопічні операції.

Тема 1.6. Захворювання підшлункової залози.

Ускладнення гострого панкреатиту. Хронічний панкреатит. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). Мініінвазивні операції.

Тема 1.7. Грижі живота.

Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегових, пупкових, навколопупкових, білої лінії живота.

Лапароскопічна герніопластика. Особливості лікування післяопераційних гриж. Невправима, защемлена грижа. Особливості хірургічного лікування. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, позаочеревні, внутрішньочеревні). Травма живота. Травма паренхіматозних органів: печінки, селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Лапароскопія в ургентній абдомінальній хірургії.

Тема 1.8. Захворювання і травми прямої кишки та заднього проходу.

Гострий парапроктит. Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Геморой, консервативне і операційне лікування. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Апаратні та ендоскопічні операції в проктології.

Тема 1.9. Захворювання ободової кишки.

Неспецифічний виразковий коліт і хвороба Крона. Дивертикули товстої кишки. Дивертикульоз, дивертикуліт. Кровотечі із нижніх відділів кишкового тракту

Змістовий модуль 2. Сучасні методи діагностики

Тема 2.1. Захворювання легень та плеври.

Абсцес і гангрена легень: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи; види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах, реабілітація. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс. Ендоскопічні та електрозварювальні технології в торакальній хірургії.

Тема 2.2. Захворювання середостіння, стравоходу і діафрагми.

Міастенія як хірургічна проблема. Грижі діафрагми. Опіки стравоходу.

Тема 2.3. Травма грудної клітки.

Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емпієма середостіння. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики

**Змістовий
модуль 3.
Хірургічні
захворювання
ендокринних
органів та
метаболічні
порушення**

Тема 3.1. Хірургічне лікування захворювань щитоподібної та паращитоподібних залоз

Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози. Операції на щитоподібній залозі.

Тема 3.2. Хірургічне лікування захворювань інсулярного апарату підшлункової залози.

Цукровий діабет і хірургічні захворювання, особливості передопераційної підготовки, вибору знеболення і ведення післяопераційного періоду. Діабетична стопа.

Тема 3.3. Види бариатричних/метаболічних втручань.

Історичні аспекти бариатричних/метаболічних хірургічних втручань. рестриктивні бариатричні/метаболічні операції, механізм дії (бандажування шлунку, гастропластика та її варіанти виконання, гастроплікація), мальабсорбтивні бариатричні/метаболічні операції, механізм дії, комбіновані бариатричні/метаболічні операції, механізм дії, рукавна резекція шлунку, шунтування шлунку за Roux-en-Y, мінішунтування шлунку, біліопанкреатичне шунтування за Scopinaro та Hess-Marseau, операція SADI, ранні та пізні ускладнення після бариатричних/метаболічних втручань, їх діагностика та лікування ускладнень.

Тема 3.4. Принципи периопераційного ведення пацієнта.

Мультидисциплінарний підхід до периопераційного ведення пацієнта, використання ERAS протоколів, принципи підготовки пацієнта на догоспітальному етапі, роз'яснювальна робота із пацієнтами, визначення комплаєнтності, модифікація способу життя, фактори ризику та профілактика ускладнень у бариатричних/метаболічних хворих, проведення діагностичних процедур у бариатричних/метаболічних пацієнтів передопераційна втрата ваги, особливості анестезіологічної служби в роботі з бариатричними/метаболічними пацієнтами, інтраопераційне та післяопераційне знеболення пацієнтів, мультимодальна аналгезія, використання дрегажів та назогастральних зондів для харчування та декомпресії, особливості харчування бариатричних/метаболічних пацієнтів у ранньому та віддаленому післяопераційному періоді.

Тема 3.5. Перспективи подальшого розвитку метаболічної хірургії.

Бариатрична/метаболічна хірургія «одного дня», можливості застосування телемедицини та онлайн-контакт з лікарем, однопортова лапароскопічна хірургія, роботична бариатрична/метаболічна хірургія, застосування технологій віртуальної та доповненої реальності, застосування 3D лапароскопічних технологій в бариатричній/метаболічній хірургії

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85 – 89	B	добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з можливістю повторного вивчення дисципліни

ПОЛІТИКА ОПАНУВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Політика доброчесності	Відповідно до вимог «Положення про академічну доброчесність в ДНУ «ЦІМТ НАН України» http://cimt.com.ua/wp-content/uploads/2025/07/7.-polozhennja-pro-akademichnu-dobrochesnist-1.pdf
------------------------	---

Засоби оцінювання успішності

Поточне оцінювання
Мінімальна кількість – 40 балів
Максимальна кількість – 60 балів

Підсумковий контроль
Мінімальна кількість – 20 балів
Максимальна кількість – 40 балів

II Семестр

Види робіт	Кількість	Бал (за одиницю)	Всього балів	Диференційований залік	1-40
Робота на практичних заняттях	20	0,5	10		
Експрес опитування	10	2	20		
Індивідуальні завдання (реферат, презентація, аналітичне есе)	2	10	20		
Модульна контрольна робота (тестування)	1	10	10		
			60		40
Всього			100		

III Семестр

Види робіт	Кількіс ть	Бал (за одиницю)	Всього балів	Диференційований залік	1-40
Робота на практичних заняттях	26	0,5	13		
Експрес опитування	7	2	14		
Доповідь	1	3	3		
Індивідуальні завдання (реферат, презентація, аналітичне есе)	2	10	20		
Модульна контрольна робота (тестування)	1	10	10		
			60		40
Всього	100				

IV Семестр

Види робіт	Кількіс ть	Бал (за одиницю)	Всього балів	Екзамен	1-40
Робота на практичних заняттях	28	0,5	14		
Експрес опитування	4	2	8		
Доповідь	6	3	18		
Індивідуальні завдання (реферат, презентація)	1	10	10		
Модульна контрольна робота (тестування)	1	10	10		
			60		40
Всього	100				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Хірургічне лікування пахвинних гриж. Шапринський В.О., Фелештинський Я.П., Горовий В.І. Твори 2024 376 ст.
2. Thoracic Surgery: Cervical, Thoracic and Abdominal Approaches (Claudiu E. Nistor, Steven Tsui, Kaan Kıralli, Adrian Ciuche, Giuseppe Aresu, Gregor J. Kocher) Springer 2020 1130 ст.
3. Illustrated Abdominal Surgery: Based on Embryology and Anatomy of the Digestive System (Hisashi Shinohara) Springer Nature 2020 515 ст.
4. Colon and Rectal Surgery: Abdominal Operations (Steven D. Wexner, James W. Fleshman) Lippincott Williams & Wilkins 2018 688 ст.
5. Techniques in Minimally Invasive Thoracic Surgery (Kwhanmien Kim, Seokjin Haam, Hyun Koo Kim) Springer 2022 154 ст.
6. Difficult Decisions in Thoracic Surgery: An Evidence-Based Approach (Mark K. Ferguson (editor)).
7. Thoracic Surgery for the Acute Care Surgeon (Joseph M. Galante, Raul Coimbra) Springer, 2020, 720 ст.
8. Primary Management in General, Vascular and Thoracic Surgery: A Practical Approach (Daniele Bissacco, Alberto M. Settembrini, Andrea Mazzari) Springer, 2022, 239 ст.
9. Head and Neck and Endocrine Surgery: From Clinical Presentation to Treatment Success (Mahmoud Sakr (editor)) Springer 2024 645 ст.
10. Innovations in Modern Endocrine Surgery (Michael C. Singer, David J. Terris) Springer, 2021, 312 ст
11. Endocrine Surgery: A South Asian Perspective (Anand Kumar Mishra, Amit Agarwal, Rajeev Parameswaran, Kul Ranjan Singh) CRC Press, 2022, 496 ст.

Додаткова література

1. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) (Фомін П. Д., Усенко О. Ю., Березницький Я. С.) Бібліотека «Здоров'я України», 2018, 282 ст.
2. Manual of Complex Abdominal Wall Reconstruction (Jeff Garner; Dominic Slade) CRC Press, 2021, 235 ст.
3. Techniques of Abdominal Wall Hernia Repair (Pradeep Chowbey, Davide Lomanto) Springer India, 2020, 268 ст.
4. The SAGES Manual of Metabolic and Bariatric Surgery (Omar M. Ghanem (editor), Farah Husain (editor), Judy Y. Chen (editor), Robert B. Lim (editor), Matthew Kroh (editor)) Springer, 2024, 845 ст.
5. Handbook of Metabolic and Bariatric Surgery (Sherif Awad,

- Abdelrahman Nimeri, Iskandar Idris) Wiley-Blackwell, 2023, 284 ст.
6. Obesity, Bariatric and Metabolic Surgery: A Comprehensive Guide (Sanjay Agrawal) Springer 2023, 1486 ст.
 7. Surgical Management of Thyroid and Parathyroid Diseases (C. Gopalakrishnan Nair (editor), Santhosh John Abraham (editor)) Springer, 2024, 287 ст
 8. Thyroid Surgery (Updates in Surgery) (Mario Testini (editor), Angela Gurrado (editor)) Springer, 2023, 200 ст.
 9. Blumgart's Surgery of the Liver, Biliary Tract and Pancreas 2 volume set (William R. Jarnagin) Elsevier, 2023, 2486 ст.
 10. Лапароскопічна повна мезоколічна ексцизія. Шлях до опанування. Мінімально інвазивні процедури та базова хірургічна анатомія. Мірошниченко Є. Книга Плюс, 2023, 144 ст.
 11. Актуальні підходи до лікування хворих на цукровий діабет Журавльова Л.В., Кривоносова О.М. Видавничий дім «Медкнига», 2019, 144 ст.

**Інтернет
ресурси та
бази даних**

1. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
2. <https://asmbs.org/>
3. <https://www.nccn.org/>
4. <https://europeanherniasociety.eu/>
5. <https://websurg.com/en>
6. <https://www.springer.com/gp?srsltid=AfmBOooGGYoFTnUftZ6RgW3Tmp-2UQKKDP2z1ErrXh9QH876faVcJDID>
7. <https://www.ests.org/>
8. <https://www.easd.org/index.html>
9. <https://idf.org/>
10. <https://uemssurg.org/>
11. <https://www.eses.cc/>
12. <https://www.sages.org/>